

V.O.F. H. EN C.M. VAN STEENBERGEN
T.a.v. de heer/mevrouw Van Steenbergen
Rijnsteeg 15
6721 NP Bennekom

Datum 1 december 2015
Kenmerk BE/2015/208/r
Uw kenmerk Email d.d. 19 november 2015
Auteur(s) C.J. Blom

BLOM ECOLOGIE
ADVIES & ONDERZOEK

Kerkstraat 4
4181 AB Waardenburg

t 06-44179899
e info@blomecologie.nl
i www.blomecologie.nl

RegioBank 85.01.07.326
BTW NL1182.37.020.B01
KvK 55488609

Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de Rijnsteeg 15 te Bennekom

Op het perceel aan de Rijnsteeg 15 te Bennekom is de varkenshouderij van familie Van Steenbergen gesitueerd. Het bedrijf bestaat uit 6 schuren en een woning en heeft een oppervlakte van 1,87 hectare. De bedrijfsvoering richt zich op het fokken van biggen. De familie Van Steenbergen is voornemens om de bedrijfsvoering te beëindigen en in dit kader het grootste deel van de agrarische opstallen te slopen. Een deel van de bestaande zeugenstal blijft behouden ten behoeve van opslag voor een aannemersbedrijf.

De beoogde ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna en/of beschermde natuurgebieden. Ten behoeve van de ontwikkeling geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ruimtelijke ingreep daarop. Middels voorliggende ecologische quickscan is de (potentiele) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht.

Midden Nederland Makelaars begeleidt het sloop en de verkoop van het bedrijf c.q. woning. Namens de familie Van Steenbergen heeft Midden Nederland Makelaars, Blom Ecologie verzocht het plangebied te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde flora en fauna en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en vigerend beleid.

Onderzoeksdoel

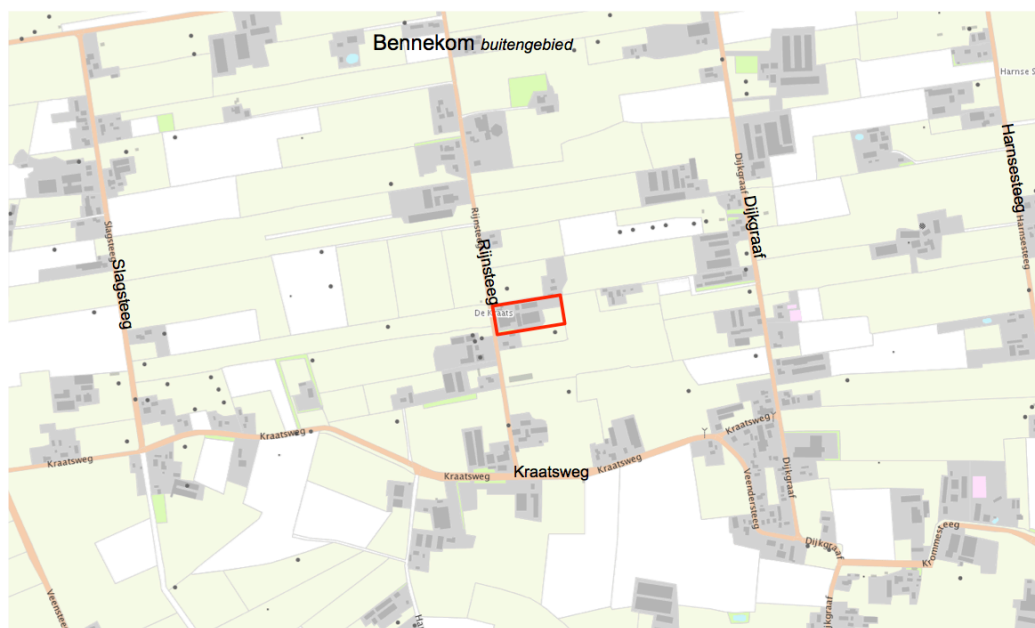
Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke, krachtens de Flora- en faunawet, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de werkzaamheden?
- Leiden de werkzaamheden, gelet op de verwachte negatieve effecten, tot overtreding van de Flora- en faunawet en/of vigerend beleid?

Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Rijnsteeg 15 te Bennekom en bestaat uit een varkenshouderij. Op de locatie staan 5 schuren t.b.v. varkens (o.a. kraamafdelingen, opfok, verblijf voor dragende zeugen en beer), een loods/werkplaats en een woningen. De schuren bestaan uit steen, damwand en asbest- en/of vezelcementgolfplaten. Het perceel is verder ingericht met verharding, grasland, een wijngaard en enkele groenstroken/hagen. In bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

De planlocatie wordt begrensd door het perceel aan de Rijnsteeg 17 (zuiden), het perceel aan de Rijnsteeg 13 (noordoosten) en weidepercelen (westen, noorden en oosten). De directe omgeving bestaat uit agrarische bedrijven, plattelandswoningen, plattelandsinfrastructuur, agrarisch grondgebruik (m.n. weiden), hagen en kavelsloten. De bebouwde kom van Bennekom ligt op een afstand van ca. 2,5 km ten zuidoosten van de planlocatie.

Figuur 1 De rode omlijning weergeeft de ligging van de planlocatie aan de Rijnsteeg 15 te Bennekom (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

Funcieverandering en effecten

De beoogde ingrepen zijn permanent van karakter. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- sloop 4 schuren, deel zeugenstal en werktuigenberging; allerhande sloopwerkzaamheden en afvoer materiaal;
- beperkte kap bomen en struiken t.b.v. sloop: kapwerkzaamheden en afvoer van groen (laden en transport);
- voormalig zeugenstal transformeren naar schuur t.b.v. opslag; allerhande bouwwerkzaamheden.
- revitalisatie terrein; allerhande (straat)werkzaamheden

Alle thans aanwezige (ecologische) functies van de planlocatie komen geheel of deels te vervallen. Negatieve effecten die op kunnen treden voor beschermde soorten zijn: vernietiging en/of afname van geschikt leefgebied (permanent of tijdelijk) en opzettelijke verstoring (tijdelijk).

Methode

Inventarisatie

De inventarisatie is een oriënterend onderzoek waarbij gedetailleerd een beoordeling wordt gegeven van de aanwezigheid van de specifieke potentie voor beschermde flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. De quickscan bestaat uit veldbezoek en raadpleging van externe bronnen.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 27 november 2015. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 8/8 bewolkt, 4° Celsius en windkracht 1-2 (Bft.)

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Beoordeling

Op basis van de bureaustudie en veldonderzoek wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de invloedssfeer daarvan is en welke effecten daarop te verwachten zijn. Omdat voor algemeen beschermde soorten per definitie vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen, is specifiek gelet op zwaarder en strikt beschermde soorten (Ff-wet; tabel 2 & 3).

Vaatplanten

Zwaarder beschermde vaatplanten en/of sporen en delen hiervan zijn niet aangetroffen op de planlocatie (Ff-wet; tabel 2 & 3). De vegetatie op de planlocatie concentreert zich op de houtwallen op de grenzen met Rijnsteeg 13 en 17, de houtwal aan de voorzijde van het perceel en de tuin voor de woning. De houtwallen en tuin zijn aangeplant met tuinplanten en/of bosplantsoen. In de overhoekjes, tussen de gebouwen en langs de wijngaard groeien algemene kruidachtige soorten. Het grootste deel van het terrein is verhard en het gehele perceel wordt intensief onderhouden.

De planlocatie heeft aannemelijk geen betekenis voor beschermde planten. Gelet op de functie en het gebruik van de locatie in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan tevens niet verwacht. Negatieve effecten ten aanzien van beschermde vaatplanten kunnen derhalve worden uitgesloten.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn, behoudens een (erf)hond, geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren. De locatie is ongeschikt voor grote in het wild levende zoogdieren. Voor kleine grondgebonden zoogdieren geldt dat de locatie aantrekkelijk leefgebied is voor soorten die een kleinschalig en gevarieerd (semi-)agrarisch landschap prefereren. De locatie heeft mogelijk dan ook in meer of mindere mate een functie voor: bruine rat, konijn, egel, vos, mol, bunzing, wezel en diverse muizensoorten. Uit eerdere studies blijkt dat er in de directe omgeving geen zwaarder of strikt beschermde grondgebonden zoogdieren voorkomen en/of worden verwacht (Anonymus, 2008; Jansen & Scherrenburg, 2010; Mengers, 2014).

De sloop van de gebouwen leidt aannemelijk niet tot een significante en permanente aantasting van het (mogelijke) leefgebied van eerder genoemde soorten. Na de sloop ontstaat een gunstigere situatie voor flora en fauna. Bovendien geldt vrijstelling voor eerder genoemde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht wordt geadviseerd, indien mogelijk, rekening te houden met de jaarcyclus van de soorten.

Vleermuizen

Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of andere structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). Op de planlocatie vormt de haag een landschapselement wat die functioneel kan zijn voor vleermuizen. In de directe omgeving is het voorkomen van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis bekend (Van den Hoorn, 2014).

Alle gevels en muren van de te slopen opstallen zijn nauwkeurig geïnspecteerd op de aanwezigheid van potentiële invliegopeningen die toegang kunnen verlenen tot een verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn geen openingen of potentiële vleermuisverblijven aangetroffen. De luwte van de gebouwen en de houtwallen op de grens met percelen Rijnsteeg 13 en 17 zijn mogelijk relevante als vlieg- en/of foerageerroute.

De planlocatie is voor een gedeelte begroeid met diverse (bloeiende) vegetatie en bestaat uit zowel open, half open als dichtbegroeide delen. Met name de wijngaard zal in de zomerperiode veel insecten en vooral nachtvinders aantrekken. Gelet op deze aspecten is het aannemelijk dat vleermuizen de locatie hebben opgenomen in het foerageernetwerk. Omdat vleermuizen opportunistisch foerageren zal de revitalisatie van het terrein zal geen significant effect hebben op de foerageermogelijkheden. In de beoogde situatie worden de foerageermogelijkheden groter waardoor uiteindelijk sprake is van een positief effect.

Tijdens de sloop kunnen vleermuizen echter wel hinder ondervinden als gevolg van verlichting. Min of meer bewuste verstoring als gevolg van verlichting is wettelijk verboden. Mits enkele maatregelen ten aanzien van verlichting worden getroffen geldt dat significant negatieve effecten ten aanzien van vleermuizen uitgesloten kunnen worden.

Amfibieën en reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën en reptielen en/of sporen daarvan aangetroffen in het plangebied. In de omgeving is het voorkomen bekend van: kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, heikikker, bastaardkikker en ringslang (Creemers & Van Delft, 2009; Jansen en Scherrenburg, 2010, telmee.nl).

Op de locatie is geen oppervlaktewater aanwezig. Amfibieën leven in een terrestrisch (m.n. herfst/winter) en aquatisch (m.n. lente/zomer) habitat. Beide habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. De haag, tuin en rommelige overhoekjes zijn potentieel geschikt terrestrisch habitat voor amfibieën. Echter omdat geschikt voorplantingswater op de planlocatie ontbreekt betreft het hier hoofdzakelijk zwak watergebonden soorten zoals: bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad.

Op basis van de ligging, gebruik, inrichting en actuele situatie (o.a. loslopende hond, intensief onderhoud) wordt de aanwezigheid van zwaarder en strikt beschermde amfibieën en reptielen onwaarschijnlijk geacht. Uit eerdere studies blijkt tevens dat in de directe omgeving geen zwaarder of strikt beschermde amfibieën en/of reptielen worden verwacht (Anonymus, 2008; Jansen & Scherrenburg, 2010; Mengers, 2014). De aanwezigheid van algemeen voorkomende amfibieën kan niet worden uitgesloten. Voor deze soorten geldt echter vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de Algemene zorgplicht wordt geadviseerd, indien redelijk en mogelijk, rekening te houden met de seizoensactiviteiten van de soorten.

Vissen

Er zijn geen ingrepen voorzien aan of nabij oppervlaktewater. Effecten op vissen kunnen worden uitgesloten.

Insecten, libellen en ongewervelde

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of overige ongewervelden aangetroffen. De meeste dagactieve insecten zijn in november niet meer of minimaal zichtbaar. Op de locatie zijn diverse algemene kruidachtige vegetatie, struiken en bomen aangetroffen. De vegetatie is voor veel algemene insecten geschikt t.b.v.: voedsel, voortplanting, opgroei (larvale stadium), popstadium en verblijfplaats.

Er zijn geen specifieke planten soorten aangetroffen die specifiek voor een bepaalde soort een waardplant vormen (bijv. pimpernel en pimpernelblauwtje).

Tevens is er geen sprake van oud hout, zure vennetjes of andere specifieke omstandigheden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van beschermde terrestrische insecten. Onderzoeken in de directe omgeving wijzen tevens uit dat in de regio geen zwaar beschermde insecten voorkomen (Anonymus, 2008; Jansen & Scherrenburg, 2010; Mengers, 2014). Het is dan ook uitgesloten dat de beoogde ontwikkelingen een negatief effect hebben op beschermde ongewervelden.

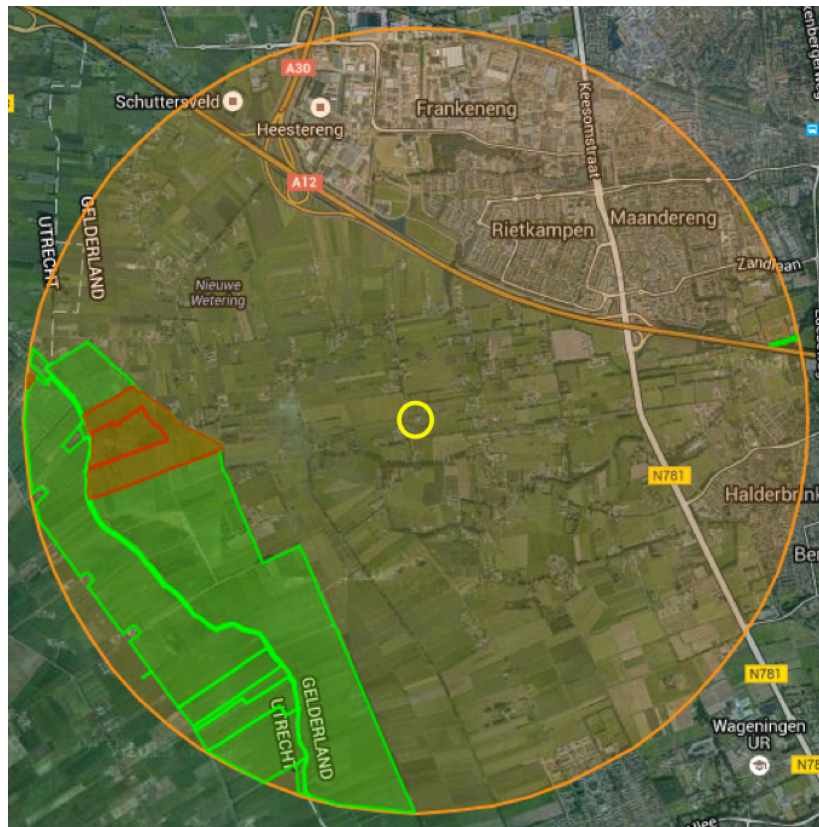
Vogels

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen vogels waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen oude nesten of jaarrond beschermde nestlocaties aangetroffen. De schuren zijn in gebruik t.b.v. de opfok van biggen. In het kader van hygiënevoorschriften zijn de stallen niet toegankelijk voor vogels en ander fauna. Derhalve zijn ook geen invliegopeningen of potentiële geschikte nestlocaties van gierzwaluw en huismus geconstateerd.

De houtwal, struiken, wijngaard en tuin vormen geschikt foerageer- en broedhabitat voor algemene (broed)vogels. Broedgevallen van deze algemene soorten zijn niet uit te sluiten. Indien de beoogde werkzaamheden buiten het broedseizoen worden opgestart of dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden maar betreft indicatief de periode 15 maart - 15 juli.

Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie betreffende: Natura 2000, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park of Ecologische Hoofdstructuur. Binnen een straal van 3 kilometer zijn het Natura2000 gebied 'Binnenveld' en EHS-gebieden (of Natuurnetwerk Nederland) gelegen (figuur 2).

Figuur 2 De gele omlijning weergeeft de ligging van de planlocatie bij benadering. De locatie maakt geen onderdeel uit van een beschermd landschapstype (bron: sybiosys.alterra.nl).

De beoogde ontwikkeling betreft de sloop van enkele agrarische opstallen. De ruimtelijke ingrepen zijn dermate beperkt dat een negatief effect door externe werking op doelsoorten en instandhoudingsdoelen in de omliggende beschermde natuurgebieden uitgesloten is. Bovendien zijn de werkzaamheden tijdelijk van aard en treden er in de nieuwe situatie geen nieuwe of verhoogde permanent negatieve effecten op voor beschermde flora en fauna.

Conclusies

- In het plangebied of de directe omgeving daarvan komen beschermde diersoorten van de Flora- en faunawet voor. Het plangebied heeft aannemelijk geen essentiële betekenis voor zwaarder en strikt beschermde soorten (tabel 2 & 3). Jaarrond beschermde nestlocaties zijn niet aangetroffen. Gedurende de sloop kan verstoring van vleermuizen plaatsvinden als gevolg van (onjuist toegepaste) verlichting. Op de gehele planlocatie kunnen broedgevallen van algemene vogels voorkomen.
- De ruimtelijke ingrepen leiden, behoudens vleermuizen en broedvogels, mogelijk tot een tijdelijke verstoring van algemene voorkomende en licht beschermde soorten. Beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en conform de Flora- en faunawet worden niet verwacht. Mits gewerkt wordt zoals aanbevolen wordt nader onderzoek naar het voorkomen van soorten niet nodig geacht.
- Mits gewerkt wordt zoals aanbevolen leiden de werkzaamheden aannemelijk niet tot overtreding van de Flora- en faunawet. Er behoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet (art. 75) aangevraagd te worden.
- De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Park, Nationaal Landschap of Ecologische Hoofdstructuur. Gezien de aard van de werkzaamheden is van externe werking op beschermde gebieden geen sprake.

Aanbevelingen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (Zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal rondom de te slopen opstallen (takken, stronken) gefaseerd verwijderen. Dit om bodembewonende dieren de kans te geven in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden bij voorkeur minimaal verlichten en hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (rood/groen licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel) en de werkzaamheden in de periode april-oktober tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes).
- De werkzaamheden opstarten/uitvoeren buiten het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli). Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd dient voor de aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn. E.e.a. op aanwijzing van deskundige.

Literatuur

- Anonymus, 2008. Quicksan natuurwaarden. Onderzoeksgebied Maanderdijk 28 te Ede. Staro Bos en natuurbeheer.
- Bang, P. & P. Dahlström, 2005. Tierspuren. Fährten, Fraßspuren, Losungen, Gewölle und andere. BLV Buchverlag GmbH & Co. KG, München
- Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (ravn)(redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Hoorn, M.W. van den, 2011. Vleermuisonderzoek Dijkgraaf 18, Bennekom. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA11216-01, Regelink Ecologie & Landschap.
- Jansen, G.W., & M. Scherrenburg, 2010. Verkenning natuurwaarden percelen Harnsesteeg (Bennekom) Ede. Nieuwland Advies, Wageningen
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Mengers, R., 2014. Update F&F quickscan STARO voor Maanderdijk 28 te Ede. Niebeek Milieumanagement BV, Leusden.

Geraadpleegde websites

www.quickscanhulp.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.telmee.nl
www.vleermuisprotocol.nl

We hopen u met deze rapportage voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks vragen zijn kunt u vrijblijvend contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

ing. C.J. Blom

Bijlage 1 Fotografische impressie

© BLOM ECOLOGIE
KERKSTRAAT 4 - 4181 AB WAARDENBURG

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 De planlocatie is gelegen aan de Rijnsteeg 15 te Bennekom. De beoogde ingreep bestaat uit de sloop van agrarische opstallen (bron foto: funda.nl).

Figuur 2 Tussen het perceel aan de Rijnsteeg 17 en de planlocatie is een houtwal gesitueerd. De houtwal heeft voor algemene fauna diverse functies.

Figuur 3 Het bedrijf is momenteel in gebruik als varkenshouderij en richt zich specifiek op de opfok van biggen.

Figuur 4 Het buitenterrein wordt gebruikt t.b.v. opslag van haardhout. Rechts op de foto is de ingang van de wijngaard zichtbaar.